

Ret. De Forandringer, hvorom der her er Tale, kunne jo gøres uden nogen Bekostning.

Den Reform, her kræves, og som jeg glæder mig over ogsaa blev krævet fra Venstres Side og i hvert Fald delvis ogsaa fra Højres, er en Reform af den allerstørste Betydning, og saa er det en Reform, der ikke koster Staten en rød Øre. Det, det kommer an paa, og som jeg er glad ved er kommet frem under Debatten, er, at Tyendet bliver stillet lige med alle andre Borgere og Borgerinder i Staten, og at Tjenestekarle og Tjenestepiger blive hævede op fra den fornedrede og halvvejs foragtede Stilling, de hidtil have indtaget i vort Samfund. Man kan sige, hvad man vil, men det kan jo ikke nægtes, at det at være Tjenestepige eller Tjenestekarl er at staa paa det laveste Trin paa den sociale Rangstige, og Stillingen som Tjenestepige skys i mange Tilfælde baade paa Land og i By til Fordel for Fabrikarbejde, Syarbejde, Vadskeriarbejde og meget andet, fordi Tyendet saa mange Steder er saa lidet anerkendt. Jeg har fremhævet, at Forholdene mange Steder ere bedre og lysere, men det hindrer ikke, at der er stor Trang til at søge Tyendestanden hævet op til større Ligestilling i retlig og borgerlig Henseende med andre. Og her bærer Tyendeloven et stort Ansvar; thi alene det, at Tyendet er underkastet en særlig Undtagelseslov bidrager ikke mindst til, at Tyendet betragtes som lavere staaende og behandles derefter af visse Husbonder. Og derfor, selv om Tyendeloven ikke er et Udtryk for den Behandling, der i Almindelighed bliver Tyendet til Del, bidrager den alligevel til at holde dette Forhold levende. Jeg er overbevist om, at de mange Tusinder, der leve som Tjenestepiger og Tjenestekarle, og som ere lige saa udmærkede og flittige som andre og i de fleste Tilfælde dygtige og brave Mennesker, vilde kunne give Samfundet en god Indsats af Indsigt og virkelig god Arbejdsevne, naar Samfundet paa sin Side gav dem den Ret, de trænge til.

Maa jeg sige i Anledning af Bemærkninger, dels fra den ærede Justitsminister og dels fra andre Sider om, at Tyendet selvfølgelig har sine Fejl, og, naar der er Tale om Boligforhold og meget andet, selv bærer en stor Del af Ansvaret: Ja, Tyendet, saaledes som det mange Steder — særlig i de store Byer og for Landets Vedkommende paa de store Gaarde — lever sit Liv, er ikke saadant, at man har Grund til at sige, at der ingen Mangler eller Fejl er. Men det er dog væsentligt Lovgivningen og de For-

hold, der bydes dem at leve under, som gøre Tilstanden saa slet, som den er. Naar den ærede Justitsminister siger, at Tyendet selv kan gøre rent og vadske i deres Kamre og holde dem i Orden og hyggelige, saa maa jeg dertil sige, at der meget ofte slet ikke levnes Tyendet Tid til at gøre dette; de have tidt en Arbejdstid, der gør det ganske umuligt; der er mange Hjem i Byerne, hvor Pigerne ikke en Gang kunne faa Lov i Aftentimerne til at foretage det nødvendige Arbejde i deres Kamre og for sig selv, men maa sidde og hænge til ingen Nytte inde i Værelserne, medens Herskabet er paa Koncert eller i Teatret, for at vente paa, om der muligvis skulde komme nogen, de skulde give Besked. Der er meget at rette, og det glæder mig ikke mindst, at den højtærede Justitsminister indrømmer, at der er meget at raade Bod paa, og at det kommer an paa at faa en Lovgivning, der giver Tyendet mere Fritid og sikrer det god Pleje og rigelig Mad og saadanne Boligforhold, at der ikke er Grund til Klage i denne Retning.

Naar den ærede Justitsminister — ganske vist i ringere Grad end det ærede Medlem for Esbjerg (Bluhme) — var inde paa, at Tyendeloven, som den er, er en Beskyttelseslov, og der pegede paa Bestemmelserne om Tyendets Behandling i Sygdomstilfælde, saa siger jeg: Det er ogsaa en Beskyttelse for Tyendet, det er det kønneste, der findes i vor Tyendelov, og jeg haaber, at vi faa en videre Udformning af denne Beskyttelse. Men selv disse Bestemmelser blive jo ikke bragte i Anvendelse saaledes, at Tyendet i alle Tilfælde virkelig faar Del i den Beskyttelse, som Tyendeloven hjemler dem. Jeg skal nævne et Eksempel, som kunde suppleres med en Række andre, og som viser, at der er Husbonder, der lade ganske haant om denne Bestemmelse. I Fjor blev der afsagt en Dom ovre i Neksø paa Bornholm. Den indklagede var en Fisker Hans Peter Johansen, som blev dømt til at give en Gaardejer Bidstrup i Bodilsker en Erstatning af 35 Kr., foruden at hans Søn ikke fik den Løn, han ellers vilde have fortjent. Det var en Tjenestedreng, der kun var 13 Aar gammel, og som var fæstet til at udføre almindeligt Arbejde hos Gaardmanden. Han var en Dag beskæftiget med at modtage Hø, og saa kom Gaardmanden til at stikke ham med Forken ind i Knæet. Følgen var en Betændelsessygdom hos Drengen, men han maatte fortsætte med sit Arbejde, skønt han gik og haltede. Der var dog Folk,